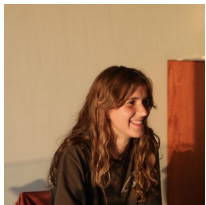

The Talking Car

AGNIESZKA POLSKA

Hey Alexa, where's
the end of the
world?

Roosje Mestdagh

Gezien op 18 april 2024

De Singel, Antwerpen

'The Talking Car' is voor de Poolse videokunstenares Agnieszka Polska haar debuut in het theater. Ze reflecteert er over ecologie en technologische vooruitgang via een pratende auto waarin drie performers door een dystopische, dorre wereld rijden. Polska creëert in een combinatie van spel, visuele projecties en een bevreemdende soundtrack een beklemmende sfeer. Toch slaagt de voorstelling er niet helemaal in om te raken aan de complexiteit van het vraagstuk.

22 APRIL 2024

De voorstelling start met de donkere theaterstudio gehuld in mist. Wanneer die langzaam wegtrekt doemt in het midden van het podium een auto op. De koplampen springen aan en richten hun fel licht op het publiek. Maar het duurt niet lang voor ze zachtjes dimmen en er op het grote scherm achter de auto de projectie van een snelweg verschijnt. Zo rijdt de auto door een desolaat landschap, denk maar aan de oranje woestijnen in Arizona met grote rotsformaties op de achtergrond.

In de auto zitten drie mensen: een zwangere vrouw (Iris Cayatte), een man (Albano Jeronimo) en een kind (Bartosz Bielenia). Binnen filmt een camera de drie inzittenden in close-up die we geprojecteerd zien op een tweede scherm links boven de auto. Het kikkerperspectief creëert een claustrofobische sfeer. Een kleiner scherm aan de rechterzijde blijft tijdens de voorstelling veelal leeg, op een paar momenten na wanneer een vierde performer, Nina Guo, verschijnt.

De lichtjes gefrustreerde onderlinge interacties van wat een gezin lijkt zetten de toon. Iris Cayatte schuifelt ongemakkelijk op de passagiersstoel, op zoek naar een comfortabele positie. Met (te) veel energie zit Bielenia vanachter in het midden en steekt zijn hoofd continu naar voor om praatjes te maken met zijn ouders. Jeronimo vertelt hem het verhaal over een Dappere Vis, om de tijd te doden. Een herkenbare situatie voor wie al eens een gezinsvakantie ondernam

naar een net iets te verre bestemming. Met een gps - of een tomtom voor de iets ouderen – vonden wij onze weg. In het werk van Polska is het computer Marlene die de auto bestuurt. “Hey Marlene, speel het liedje van oma.” Of: “Hey Marlene, hoe ver nog naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis?”.

Het ziet er allemaal nogal onschuldig uit, maar dat is het niet.

Het ziet er allemaal nogal onschuldig uit, maar dat is het niet. De drie zijn eigenlijk vreemden voor elkaar en op de vlucht. Het gezin is slechts een dekmantel voor het geval ze door ‘hen’ tegengehouden worden. Wie dat zijn, geen idee. De reden waarom uitgerekend zij drieën samen in de auto zitten blijft ook onbekend. Zijn het criminelen gezocht door de politie? Zijn de veiligheidsinstanties corrupt en lopen ze gevaar? En waarom rijden ze onverbiddelijk door wanneer een vierde personage (Vera Mantero) mee wil vluchten in hun auto? Ik voel hun paranoia, maar naar de reden ervan blijft het gissen. De onbeantwoorde vragen houden me bezig, wat me afleidt van het spel op de scène.

Op een aantal momenten pauzeert de actie in de auto en komt sopraan Nina Guo de scène op - in een volledig zwarte outfit. Terwijl ze spreekt (en zingt) registreert een camera, vastgemaakt op haar bovenlichaam, elke beweging van haar gelaat. Simultaan verschijnt op het rechterscherm een geanimeerd gezicht in een exacte kopie van Guo's mimiek.

Guo's aanwezigheid is anders dan die van de vier performers. Zij draagt geen kostuum zoals de anderen en lijkt eerder buiten de theatrale wereld te staan. Wel reageert ze op wat er zich in de auto afspeelt, als een soort alwetende verteller. Of is ze Marlene, die als computergestuurde assistent meer weet over de mensen die ze ten dienst staat. Treedt ze hier uit die rol? Zet ze de mens op pauze? Heeft ze hen dus eigenlijk in haar greep? Met haar hypnotiserende stem, op een subtiele soundtrack van gemanipuleerde stemmen, heeft Guo wel een 'natuurlijke' aantrekkingskracht.

De centrale thematiek die Agnieszka Polska verbeeldt in deze voorstelling is de relatie tussen mens en technologie, las ik achteraf in het programmaboekje. Via Marlene wilde Polska dieper ingaan op artificiële intelligentie en de plaats die ze inneemt of kan innemen in de maatschappij. Enorm interessante materie, zeker in combinatie met de dystopische wereld die Polska op scène creëert, vol onbestemde paranoia. Maar er wringt iets, of eigenlijk juist niet. Ik verwacht meer frictie binnen deze thematiek. Zelfs als Guo inderdaad Marlene vertolkt, dan is de pratende auto waar de titel naar verwijst me te afwezig. Of toch zeker de mogelijke dreiging of gevaar die van dit soort technologische vooruitgang uitgaat.

De visuele esthetiek, met een zorgvuldige subtiliteit door Polska uitgedacht, werkt intrigerend en de tools die ze gebruikt zijn simpel en straightforward. Daarmee weet ze een mysterieuze parallele wereld te scheppen, net wat anders dan diegene die we kennen. Maar toch, hoewel haar wereld kietelt aan dat ene plekje in mijn brein, slaagt ze er niet echt in om me bij de lurven te grijpen en de complexiteit van haar thema over te brengen.

